

Vaikuttamis- taidot ympäristö- aiheiden opetuksessa

- Pinja Sipari
 - Ympäristökasvatuksen asiantuntija
 - Biologian ja maantieteen
opettajien liitto BMOL ry
 - pinja.sipari@bmol.fi
-

Luennon sisältö

- Taustatietoa vaikuttamisesta, nuorista ja koulusta
- Vaikuttaminen herättää tunteita
- Vaikuttamis- ja tehtävävinkkejä
- Vaikuttamistaitojen muistilista

Vaikuttaminen

Vaikuttaminen on [viestintää](#), jonka tavoitteena on muuttaa viestin kohteena olevan henkilön tai ihmisryhmän käsityksiä jostakin asiasta tai ilmiöstä. Muuttuneet käsitykset voivat johtaa viestijän tavoittelemiin muutoksiin.

Keskeisiä vaikutusvallan käyttäjiä ovat [poliittiseen järjestelmään](#), [mediaan](#) ja [lobbaajiin](#) kuuluvat henkilöt. Vaikuttaminen voi tapahtua myös [verkkoviestintäympäristöissä](#), joissa jokaisella käyttäjällä ja käyttäjäryhmällä on mahdollisuus osallistua sisältöjen tuottamiseen. Verkkoviestintäympäristöistä kuten [sosiaalisesta mediasta](#) on tullut merkittävä viestintäkanava perinteisten rinnalle.

Katso myös [\[muokkaa | muokkaa wikitekstiä \]](#)

- [Hybridivaikuttaminen](#)
- [Asiamies](#)
- [Lobbaus](#)

Aiheesta muualla [\[muokkaa | muokkaa wikitekstiä \]](#)

- [Vaikuttamistaidot.fi](#) [↗](#) 2008. Toteutus: Ari Tammi ja TTY:n Hlab. Viitattu 9.7.2010.

Vaikuttaminen ja OPS

- Osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä vastuullista suhtautumista tulevaisuuteen voi oppia vain harjoittelemalla. Kouluyhteisö tarjoaa tähän turvalliset puitteet.
- Koulun tehtävänä on vahvistaa jokaisen oppilaan osallisuutta.
- Oppilaat saavat tietoja ja kokemuksia kansalaisyhteiskunnan osallistumis- ja vaikuttamisjärjestelmistä ja keinoista sekä yhteisöllisestä työskentelystä koulun ulkopuolella.
- Kokemusten kautta oppilaat oppivat vaikuttamista, päätöksentekoa ja vastuullisuutta.

Vaikuttaminen ja OPS (2014, L7)

*”Oppilaat saavat tietoja ja **kokemuksia** yhteiskuntaa rakentavan osallistumisen keinoista.”*

Vaikuttamistaitoja täytyy kehittää

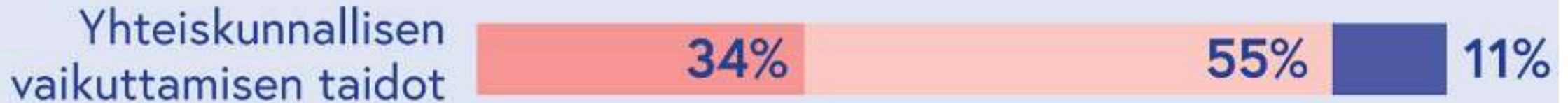
- Suomalaisnuorten yhteiskunnallinen tietämys on korkeatasoista.
- Nuorten osallistuminen ja osallistumishalukkuus on Suomessa ja muissa Pohjoismaissa laimeaa.
- Suomalaisnuorten luottamus omiin kykyihinsä yhteiskunnallisina toimijoina on heikkoa.

Lähde: Nuorten yhteiskunnalliset tiedot, osallistuminen ja asenteet Kansainvälisen ICCS 2016 - tutkimuksen päätulokset <https://ktl.jyu.fi/fi/julkaisut/julkaisuluettelo-1/julkaisusivut/2017/d120>

Koulun merkitys opiskelutaitojen eli oppimaan oppimisen vahvistajana on suuri...

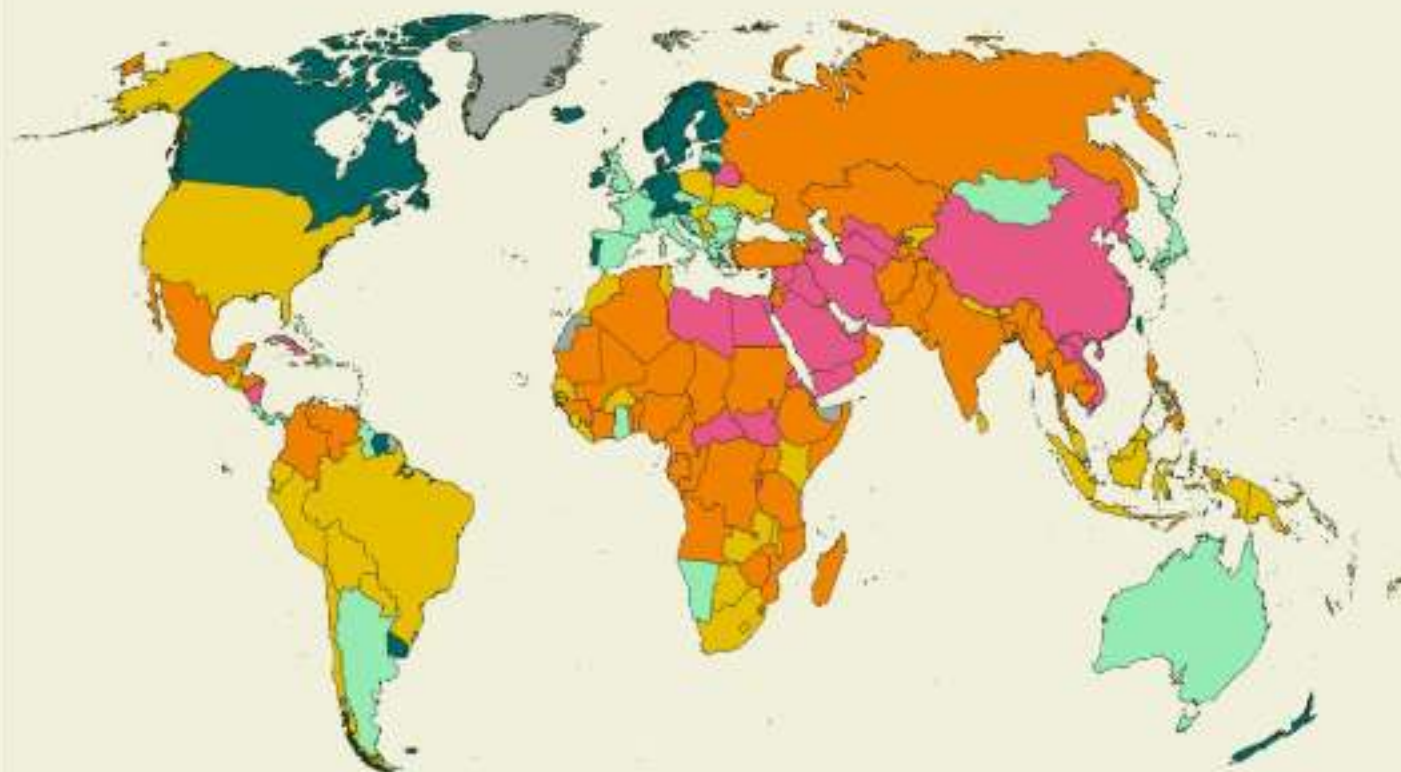
” Kuinka paljon koet oppineesi peruskoulussa ja toisella asteella seuraavia asioita?”

■ Erittäin paljon ja paljon ■ Jonkin verran ■ En lainkaan

Kansalaisyhteiskunnan tilanne maailmalla

TOIMI
KOSKA
VOIT

● Suljettu ● Tukahdettu ● Estetty ● Kaventunut ● Avoin

CIVICUS Monitor 2022 (CC BY-SA 4.0, ulkoasua muokattu).

Mikä on vaikuttamista?

TOIMINTATAPA KOULUSSA

-> kunta (?) vaikuttaa

**Kaupunki-
pyöräpiste
koulun
vieressä.**

**Kasvisruoka-
päivä.**

**Ruokalassa jätettiin
tarjottimet pois
ruokahävikin
vähentämiseksi.**

OPPILAAT OPPIVAT -> opettaja vaikuttaa

**Oppilaat tekevät
tutkimat
koululaisten
käyttämistä
liikkumismuodoista ja
selvittävät eri
liikkumismuotojen
ympäristövaikutuksia.**

**Kestävän
kehityksen
projektiviikko.**

**Oppitunneilla
vierailee
kansan-
edustajia tai
järjestöjen
edustajia.**

**Kouluvierailija
pitää
oppitunnin
ruuan
ympäristö-
vaikutuksista.**

Varjovaalit.

OPPILAAT VAIKUTTAVAT

**Opiskelijat teettävät
kaikille koululaisille
ilmastokyselyn,
jonka tulokset
viedään kunnan-
valtuuston
kokoukseen**

**Oppilaat kirjoittivat
ja lähettivät
palautetta kunnan
kaavoitus-
hankkeisiin liittyen.**

**Lukiolaiset saivat
siirrettyä
kasvisruuan
päällinjastolle
keskusteltuaan
ruokalan kanssa.**

**Oppilaat
tekevät some-
postauksia
keke-
teemoista.**

Pohdittava a vaikutta- misesta

→ **Vaikutetaanko ongelman syihin vai seurauksiin?**

Vrt. roskien kerääminen
vs. jätteen syntyä vähentäminen

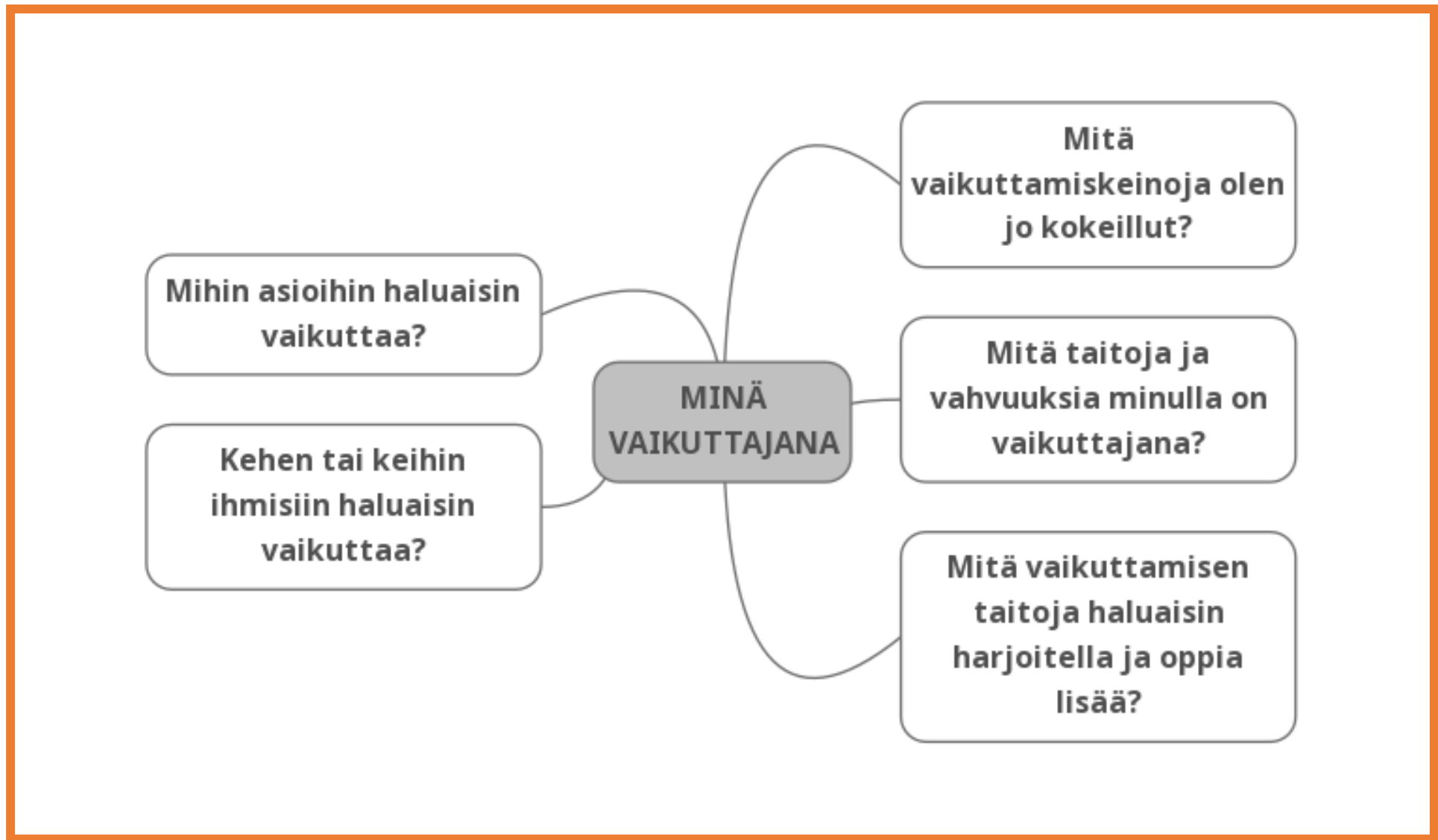
→ **Minkä mittakaavan ongelmiin vaikutetaan?**

Vrt. hiilijalanjäljestä asuminen 25 %,
liikkuminen 25 %, ruoka 25 %, kuluttaminen
20 %, jätteet 4 %

→ **Kuka vaikuttaa ja kuka on vaikutettavana?**

Vaikuttaja: kunnan päättäjät, opettaja, osa oppilaista, kaikki oppilaat...

→ **Kehittyvätkö oppilaan vaikuttamistaidot eri kouluasteilla?**

VAIKUTTAMISEN TAPOJA

meemit

mielipidekirjoitukset

keskustelut somessa

vastamainokset

keskustelutilaisuuksien
järjestäminen

tiedon jakaminen

vetoamukset

mielenosoitus

somekampanjat

palautteen antaminen
yrityksille

järjestöjen toimintaan
osallistuminen

rahan lahjoittaminen

kierrätys

ystävälliset teot

tavaroiden korjaaminen

esimerkin näyttäminen

roskien kerääminen

kulutuksen vähentäminen

kotitarveviljely

kasvissyöinti

lentomatkailun lopettaminen

vastuullinen sijoittaminen

kodin/taloyhtiön
energiaremontti

päättäjälle kirjoittaminen

äänestäminen

poliitikkojen tukeminen

politiikkaan osallistuminen

kansalaistottelemattomuus

lainsäädäntöön vaikuttaminen

kansalaisaloitteet

kaavoitukseen vaikuttaminen

tiede & tutkimus

taide

opettaminen

verotus

avohakkuukiello

päästökauppa

mainonnan rajoittaminen

JOITAKIN TAITOJA JA VAHVUUKSIA

- analyttisyys
- avun pyytäminen
- eläminen sopusoinnussa toisten lajien kanssa
- ennakointi
- epävarmuuden sietokyky
- esiintymistaidot
- haaveiden konkretisoiminen
- huumorin käyttö
- hyvinvointitaidot
- idearikkaus
- innostaminen
- itsensä likoon laittaminen
- joukkoliikennetaidot
- kannustaminen
- kirjoittaminen
- konfliktin sieto- / ratkaisukyky
- kuunteleminen
- luonnontieteellinen osaaminen
- luovuus

- medialukutaito
- mittakaavojen hahmottaminen
- neuvottelutaidot
- nuukailu
- omavaraisuus
- omien tekojen vaikutusten hahmottaminen
- ongelmanratkaisu
- opettaminen
- organisointi
- ostamatta jättäminen
- pettymysten sietokyky
- pitkäjänteisyys
- projektien johtaminen/ ohjaaminen
- päättäväisyys
- rohkeus
- sanavalmius
- sinnikkyys
- sosiaalisen median taidot
- talvipyöräily
- tavaroiden korjaaminen

- teknologinen osaaminen
- tiedonjano
- toipumistaito
- toivon taidot
- tunnetaidot
- tutkiminen
- unelmoiminen
- vaikuttamistaidot
- vegaaniruuan valmistaminen
- verkostoituminen
- systeemiajattelu
- sähkösopimusten vertailu
- vastuullinen sijoittaminen
- visuaaliset taidot
- yhteiskunnallinen osaaminen
- yhteistyökyky
- yhteisomistaminen
- muu, mikä?

|

Tunteet ja
toiminta liittyvät
yhteen!

Tunteiden
ilmaiseminen
auttaa niiden
käsittelyssä,
mutta tuo
voimaa myös
vaikuttamiseen

Yhdessä
vaikuttaminen
luo toivoa

Ilmastotunteet

“Tunnen surua luonnon monimuotoisuuden heikentymisestä ja lajien sukupuutosta” (%)

“Saan hyvän olon kestävien valintojen tekemisestä” (%)

“Koen haikeutta sellaisista elinympäristöni tai paikkakuntani muutoksista, joihin ympäristökriisi on vaikuttanut” (%)

“Koen riittämättömyyttä oman ilmastokäyttätymiseni suhteen” (%)

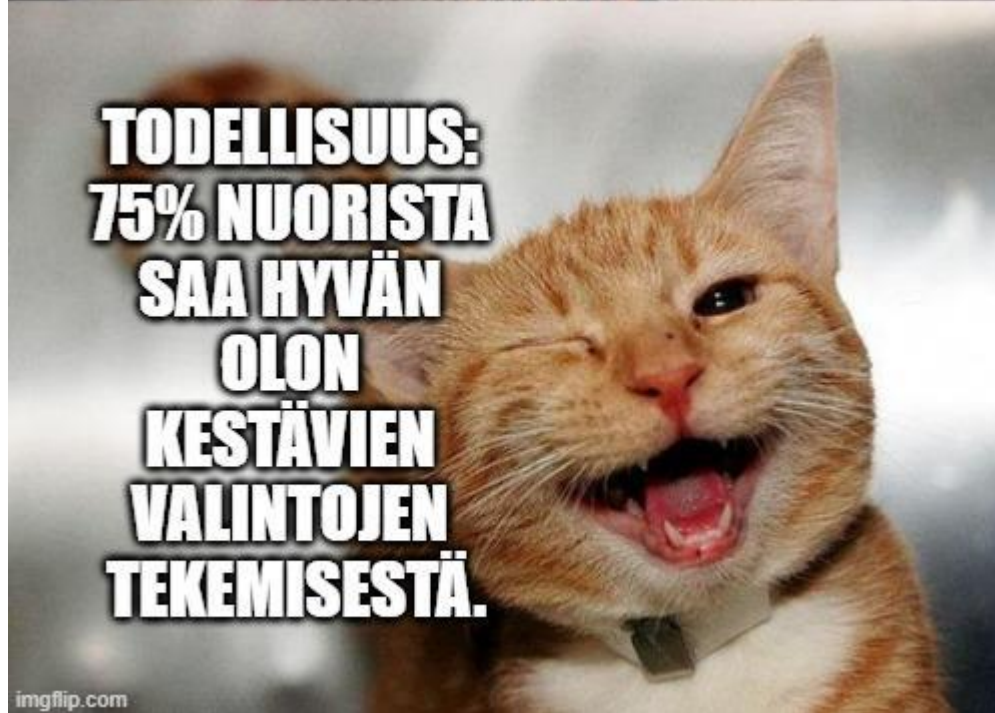

Täysin samaa mieltä Samaa mieltä Ei samaa eikä eri mieltä
Täysin eri mieltä Eri mieltä Ei osaa sanoa

**MIELIKUVA:
ILMASTO-
TOIMINTA
ON LUOPUMISTA.**

**TODELLISUUS:
75% NUORISTA
SAA HYVÄN
OLON
KESTÄVIEN
VALINTOJEN
TEKEMISESTÄ.**

Tehtävä 10. Vaikuttaminen herättää tunteita

Tässä tehtävässä tarkastellaan sitä, minkälaisia tunteita eri vaikuttamisen tavat herättävät. Tutustu [vaikuttamistapojen listaan](#) ja vastaa kysymyksiin. Yritä löytää vähintään kaksi eri vaikuttamistapaa jokaiseen kohtaan (a-e).

- a) Mitkä vaikuttamisen tavat herättävät sinussa ärsyyntymistä?
- b) Mitkä vaikuttamisen tavat herättävät sinussa voimattomuutta?
- c) Mitkä vaikuttamisen tavat herättävät sinussa kummastelua?
- d) Mitkä vaikuttamisen tavat herättävät sinussa uteliaisuutta?
- e) Mitkä vaikuttamisen tavat herättävät sinussa innostusta?

Pohdi lopuksi: Miten tunteesi vaikuttavat tapaasi arvioida erilaisia vaikuttamistapoja?

Tehtävä 10. Vaikuttaminen herättää tunteita

Tässä tehtävässä tarkastellaan sitä, minkälaisia tunteita eri vaikuttamisen tavat herättävät. Tutustu [vaikuttamistapojen listaan](#) ja vastaa kysymyksiin. Yritä löytää vähintään kaksi eri vaikuttamistapaa jokaiseen kohtaan (a-e).

- a) Mitkä vaikuttamisen tavat herättävät sinussa ärsyyntymistä?
- b) Mitkä vaikuttamisen tavat herättävät sinussa voimattomuutta?
- c) Mitkä vaikuttamisen tavat herättävät sinussa kummastelua?
- d) Mitkä vaikuttamisen tavat herättävät sinussa uteliaisuutta?
- e) Mitkä vaikuttamisen tavat herättävät sinussa innostusta?

Pohdi lopuksi: Miten tunteesi vaikuttavat tapasi arvioida erilaisia vaikuttamistapoja?

Erilaisia vaikuttamisen tapoja on valtavasti!

- laadi mielipidekirjoitus
- allekirjoita vetoamus
- pidä puhe
- osallistu järjestön toimintaan
- tee ja julkaise meemi
- opeta pienempiä oppilaita
- tuo tärkeitä asioita keskusteluun
- osallistu koulun ympäristöryhmän tai oppilaskunnan toimintaan
- lähetä palautetta yritykselle
- osallistu mielenosoitukseen
- näytä esimerkkiä muille
- allekirjoita kansalaisaloite
- tee vaikuttavaa taidetta
- lähetä sähköpostia kuntapäätäjälle tai kansanedustajalle
- kommentoi lakiehdotuksia
- osallistu politiikkaan

Muistilista vaikuttamis- taitojen opetukseen

- Vaikuttamistapoja on lukemattomia – kokeilemalla löydät itsellesi sopivia ja kiinnostavia
- Vaikuttamista on vaatiminen, pyytäminen, kiittäminen, kehuminen, keskusteleminen, rahoittaminen, tukeminen, läsnäolo, hoksauttaminen...
- Kokenut vaikuttaja osaa kasvattaa aktiivisia kansalaisia
- Kohdistatko tarmosi aidosti vaikuttaviin asioihin?
- Tarjoatko oppilaille aitoja vaikuttamiskokemuksia säännöllisesti?
- Kehittyvätkö oppilaiden vaikuttamistaidot koulupolun varrella?